

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן
עורכי-משנה:
רוב איתן, אורי סלע

עורך כיתוב:
סילבי קשת
כתב בכיר:
אלי תבור

חברי המערכת:
הצייר הראשי:
שמאל ברתור

עורך תבנית:
אהרון צור
צלם המערכת:
אריה קרו

עורך רוסו:
אריה אריאל

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785,
ת. ד. 136. מען למברקים: עולמפרט.
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שהם בע"מ, ת"א. טל. 62239.
המערכת איננה אחראית עבור תוכן הדי
מדיעותיו כולל מדיעות הסתפרסות החת
הכותרת "דו"ח לצרכי", "דו"ח לנסוע"
וכו' הסוכנות ונערכות על-ידי המערכת.
החפצה: רוד סופל ובנוי, תל-אביב,
רחוב אחרי-העם 24, טלפון סס' 5673

העתון הנקרא ביותר במדינה

21 יולי '72

...עלי לציון שמאמר עצוב וחוס כל כך
כמו זה שכתבתם לרובי עדיין לא זכיתי
לקרוא בעתונכם. עם זה שהוא נבחר, איש
סופת" יסכים כל מי שיקרא את המאמר.
קורא קבוע, קיבוץ חורשים

פוליסת ליטוח
אני אחר מאותם האמריקאים הקטנים,
אשר לבם היהודי היה מוביל אותם לאסיר
מותעם למען המושב העברי בארץ-ישראל
ואשר תמיד מצא משהו — ויהיה זה גם
הכסום הצנוע ביותר — לתרום למבניות הדי
שונות של התנועה הציונית.
כאשר פרצה מלחמת העצמאות של ישראל,
נסע בני ארוניו לשרת כמתנדב בצבא היש
ראלי. הוא נפל בקרב. לכן אני מרגיש את
עצמי כבעל זכויות בישראל — על כל מניס,
כבעל הזכות להביע את דעתי מעל נבי
עתונכם, שאני למיטתי לקראו במשך השנים.
מרוחק, קל לראות את העניינים מפרס
פסקיבה נכונה. מדינת-ישראל היא נאותו
של כל יהודי בעולם. והיא גם דאגה רציר
נית, המדריכה את מנוחתו. כי מדינת-ישראל
היא במובני הביטוח שלנו, מין פוליסת
ביטוח לאומית-יהודית.
קראתי לא פעם את דעתכם נגד "הדי
שנור". אינכם צודקים. כי התרומות של יהוד
די הגולה זמניות בישראל אינן תרומות
די עזקה, גם אם אפשר לנכות אותן מסס
הכנסה. אלה הם תשלומים שניתים עבור
פוליסת הביטוח, והכסף שאחם מקבלים מדי
המנבית מניע לבם באופן החוקי והמוסרי
ביותר. כי תרומתו אחם נותנים לנו את
אותה הרגשה טובה ותהיכרתית של בטחון.
סמואל ברגמן, ניר-ירוק

המרגל הגדול
יתכן כי שאשקה יולין (העולם הזה 993)
אינו אלא אדם מופרע בנפשו. יתכן גם כי
הוא אחראי לחלומיו למעשיו וכי שונה
מרגל הובב בלבד. אבל האם כל זה שונה
את העובדה שהוא ספר לאויב פרטים ודי
ידיעות העשויים לכסן את חיי בחורינו?
שאננותכם וגיטתכם האנושית-טרי אינה במי
קומה במקרה זה...

עדה פרנקל, רחובות

הכרתי את שאשקה עור מוסן שירותי בי
פלמ"ח, בימי מלחמת העצמאות. כבר אז
ניבאו לו כל החכמה שהוא יגיע לגדולות
ואמנם, הוא הצליח להדביק את תמונתו על
שער העולם הזה!

דורון קן, חיפה

היו מניעיו של אלכסנדר יולין כאשר
יהיו, דבר אחר ברור: אסור לערוך משפט
כזה בפומבי. אפנים, בארצות כמו ארצות
הברית, נהוג חופש מוחלט בבידור מקרים
כאלה ובתיאור התפתחותן ופאורעות צד
באיים. אבל אנתנו לא אמריקה וחובת צד
סודיות היא חובה ראשונה אצלנו. ואילו
מספם כזה מציג ראויה לעיני כל אדם
נקודת בעלות חשיבות במחומית מטרנדית
ראשונה.

ד"ר ז. לוי, תל-אביב

טוב שם מאבא טוב
שמחתי לקרוא את הכתבה "ראש הכבשה
השחורה" ונהניתי מאוד ממה שכתבתם על
אבי. לצערי, טעיתם בחוכרת שמי. שמי הוא
ניורא ולא עסיחי כפי שהדפסם.
גיורא שפיגל, פתח-תקוה

בכתבתכם על אליעזר שפיגל יקינתם עולל
נדול שנגרם לכדורגל מוכשר ומאמן נפלא.
כאורה מושבע של סכני פתח-תקוה, אני
יכול להעיד כי אם יהיה מאמן הנבחרת
הישראלית, תהיה זו תרומה לכדורגל במי
דינה. ראיתי איך שהוא מתנהג לשחקנים
המתאמנים בביקוהו, דואג להם כמו אבא
ויודע את כל בעיותיהם ומשתחל למתרו.
כדורגל, הפועל פתח-תקוה

קוניס וקוראים
עיינתם (העולם הזה 989) כי מספר קורי
אי עתוננו מניע לכדי 24 אלף קוראים לדי
יום. בהתאם לדו"ח התפוצה המאושר של
רואי השבון פוסמכים, הדי מסכורה של
עתוננו הנה 17.422 עליונות ליום הול ודי
בערב שבת וחג — 37.129 עליונות ויש
להתחשב בעובדה כי כל עתון נקרא על-ידי
שלושה אנשים בממוצע.
ש. פאר, הוצאת עתון "הארץ", תל-אביב

רחיה חנאסנים, שהיו נקראים צבא-השיחור
העריבו היינו יכולים להולל מהפכות אדי-
רות בכל ארצות ערב, שלא לדבר על כך
שהינו בקלות יכולים לסורר את מלכת
הנבות ההאשמית על-ידי מה שאותו צבא
שיחור ערבי ישראלי היה עובר את הדי
נכול כדי לשחרר את אחיו הערבים מעול
הכיבוש ההאשמי.
אני יודע שאין טעם לככות על חלב
שפור. אבל מי יודע, אולי זה יעזור לקראת
הפעם הבאה?

אליהו מוצרי, סבריה
עכשיו, שענני מלחמה מתקררים בשמים,
הגיעה השעה להתכונן בהם חיסב ולוסר
לעצמנו בכנות כי אלה אינם ענני נשם
רנילים של סתיו. כשהמטה הערבי מסביב
מתלכד בצעדי ענק, צריך להיות ברור לנו
כי לא יועילו שום מיוצגי משטרות מעבר
לנבול. לעצורים ולמצרים יש מספיק כסף
כדי לבנות את המיבצרים האלה מחדש. מה
שאנתנו צריכים, זה להשמיט את עצם הדי
קוטע פחת לרגליהם של הערבים — ולי
החוקי בה עד שיוכסח שלום נבנול.
אליעזר בס, תל-אביב

ובכו, לא עור שום דבר. לא ועדות שבי
תת הנשק, לא הצעות שלום של ישראל,
לא מאסגי המיוס של אום ולא פנקלות
התאמול של צה"ל. המצרים שברו חלקות
למני ארבע שנים חתרו באופן מתמיד לדי
ראת מטרם: היסול סודית ישראל. לא
נשארה ברירה אלא שוב ליסול את הנשק
ביד...

שמואל גרינפלה, הרצליה
את דעתי על כל המצב, אני שולח לכם
בקריסטורה (ראה ציור בעמוד זה). אני
חושב שהציור האחרון מבין השלושה מס
כס בצורה הנאותה את המטרון...

אנשי מופת
עד קרב קליליה (העולם הזה 992),
התייחסו האנשים בקלות ראה לרוב בעיות
הבטחון. רק למחרת, חדרה לתודעה הלאר
מית הכהרה כי האשכ שבו אנו עומדים
יירוש מכל איש ואיש כמלוא המאמר.
נחמיה ברין, חולון

בכתבה שהקדשתם לקרב האכורי, עשיתם
מלאכה נדולה אשר עלתה על כל הרישומות
שהוקדשו למאורע זה, ויש לכרככם על כך.
אולם ברצוני גם להוסיף כמה הערות:
עשיתם דבר שלרעתי אינו הגון ביותר —
העדרתם דם על דם. נפגעת מדי שהענקתם
לאחד ההרונים את התואר "איש מופת",
המניע לכולם ללא יוצא מן הכלל... אחי
נדעון, שנפל באותו קרב, השתתף בפעולות
שונות. באחת מהן הוא נלחם כסירון
ובאשר נפל מסקר ביתו, קיבל הוא את
הפיסור על עצמו וסבלו להתחבלבל, מדי
על המשכת הקרב מניס אל מניס עם האויב.
נדעון התנגד לנפוג באורחים, ולא אחת
סיכן את חייו בדאנו שלא יאונה להם כל
רע. כמבצע מושלם ואחראי, הסל עליו
לסתר בניו של האויב. באחד ההרדים נדי
קל בנישים יולרים ונירש אותם מהכניו.
עלף ניצל את ההזדמנות, כיוון אליו את
רובהו ופגע ביד שמאלו. הוא גם קיבל
רסיסים ברולו ובראשו. אבל תוד שבויעיים
כבר התייצב חזרה ביחידותו.

נדעון היה מסור לתכרו ודבר זה הביאו
לצפו. בשעת הקרב על קליליה, יצא נדעון
שלוש פעמים את עמדתו, כדי להציל סיר
עם ולהובילם למסכה. תוד כדי כך נתכרר
לו כי בייפרו ומפקדו, ויסי, שוכב פוע
בפקום נלוו לאויב. נדעון רץ אל יוסי, נשא
אותו על גבו וחזו עמו לעמדה. בהגיעו לדי
פתח העמדה, השיגו הכדור האכור. במחר
זה, ניצל יוסי ויצא מכלל סכנה. האין זו
התנדבות ונבורה?

עורא פיק, מושב חרות

...נדעון רב עם מסקדיו גם במקרים של
מהלכה: רדלו היתה נקועה והוא סבל בכל
שמום כך רצו המסקדים להשאירו בדי
מתנה. אך נדעון נלחם על זכותו להשתתף
בקרב, ויצא. זוהי ראת הפרשות האופי-
יינות לרכו של נדעון וז"ל, שהפך מסל
כיו חכריו.

יידו וחברו, צה"ל

העולם הזה
בלי משוא פנים
רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785,
ת. ד. 136. מען למברקים: עולמפרט.
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שהם בע"מ, ת"א. טל. 62239.
המערכת איננה אחראית עבור תוכן הדי
מדיעותיו כולל מדיעות הסתפרסות החת
הכותרת "דו"ח לצרכי", "דו"ח לנסוע"
וכו' הסוכנות ונערכות על-ידי המערכת.
החפצה: רוד סופל ובנוי, תל-אביב,
רחוב אחרי-העם 24, טלפון סס' 5673

מהו תפקידו של עתון ביום קרב?
קודם כל, ללחח את הלוחמים, עד כמה שהדבר ניתן. להביע את רוחם, ללא הגזמות
טישיות, מבלי להיגרר אחרי הידידים טיפשי ומרגי, להנחיל לעורף משהו מן העולם
הנפשי של האיש בעזרת — ולהביא לחזית משהו מן החזיות והבעיות של העורף.
שנית, לשמור על צלילות המחשבה. לא להיגרר אחרי ההיסטריה, האופיינית תמיד
למלחמה. לא להרכין את הראש כאשר תרדנה המהלומות טא-אפשר למנוע אותן במלחמה.
לא להשתכר מנצחונות. להיזהר במידה שחה משחצנות ומיאוש, ממיליטריזם נבוב
ומתבוסות רפת-ברכיים.
לזכור בכל רגע שאין חזיה גדולה מזו של האיש העומד מול פני המוות, ואין דאגה
קדושה מזו של האב, האם, האשה והבנים. אבל לזכור גם כי המלחמה תחלוף, וכי חיי
האומה יצטרכו להימשך למחרת היום.

המלחמה היא מלכת אי-הודאות. אי הודאות הוא אחד מחוקי היסוד שלה.
צבעה הטבעי הוא צבע הערפל הסמיך. הערפל מסתיר את תנועות האויב, וגם את
תנועות הידיד. באותה מידה הוא מסתיר את מהשבותיו, את הגבותיו, את עמידתו בלחץ.
תפקיד העתון הוא לעזור, עד כמה שאפשר, במיור הערפל הזה לתת למחנה הלוחם כולו
אחיה רוחנית ובהירות מחשבתית.
בחברה הדימוקראטית, העתון הוא חוליה חיונית במנגנון הלוחם- בחברה כזאת, הלוחם
רשאי וחיב לדעת על מה הוא לוחם, מה המערך הכללי אשר מעשהו הקטן הוא חלק
בלתי-נפרד ממנו.

במלחמה האחרונה, לא זכה הכתב הצבאי לכבוד רב בקרב היחידות הלוחמות.
הוא לא היה מעורה בהיח הצבאי, ולא הפך לחלק ממנו. הוא לא מצא את דרכו אל
לבו של החייל. בתום המלחמה לא פירסם אף אחד מן הכתבים הצבאיים הרשמיים יצירה
שהיתה ראויה לציון. במידה שהמלחמה הונצחה בספרים בעלי טעם, נכתבו על-ידי לוחמים
פשוטים, שהשתתפו במחזה לפני שכתבו אותו.
האשמה רבצה במידה רבה על הכתבים עצמם. הם ראו את עצמם כיושבי-עורף, הממלאים
תפקיד שני-מעלה בתחומיו של מטה עורפי. למעשה לא היו אלא דחרים במדים, שמסרו
את הביולטינים לכתובות העתונים. איש מהם לא נהרג ולא נפצע.
אולם מקומו של הכתב הצבאי אינו במטה. מקומו ביחידה הלוחמת. הוא חייב להיות
אדם בעל כושר קרבי מלא, והוא חייב ללחח את היחידה הקטנה לתוך הקרב.
הכתב הבנון ואשר זכות גדולה זו ניתנת לו, ישתדל לא רק ללחח את המחלקה או הפלוגה
לתוך האש, אלא גם למלא תפקיד ארעי כל שהוא בקרב — למשל תפקיד של רץ מחלקתי.
הדבר יעזור לו לא רק לרכוש את אמון החיילים ואת הערכתם כאדם, אלא גם לחזור
לחיים הפנימיים, הסודיים, של היחידה הלוחמת ולהתקשר צמה.

כדי שידר כזה יקום, יש צורך בנישה הנכונה גם מצד הרשויות הקובעות. עליהן להבין
כי הכתב והצלם אינם רק תוספת ליחידה הלוחמת, אלא חלק ממנה, בעלי תפקיד חשוב
וחיוני. שהרי רק הם יכולים להנחיל לעתיד את החזיה הגדולה, הדי-פעמית, של הקרב.
הם לא יעשו זאת אם לא יגיעו אל הקרב, אל קו האש, אל הטריון הקדמי, אל כיתת הרובאים.

לגבי מערכת כשלנו, המורכבת כולה מאנשים צעירים, ישנן בימים אלה בעיות מיוחדות.
יש להניח שיהיו בעתון פנמיים וליקויים שנתאי והמן יגרמו להם. אינני יכול אלא לבקש את
סליחת הקורא, ושיקרא את העתון כאשר יקרא ובמקום שיקרא, ולצדף לבקשה זו את מילת
הברכה השמית הקדומה: שלום.

העולם הזה
מכתבים

מלחמה ושלום
מאמרו של העורך, "מסכ"ל לבן" (העולם
זה 993) היה מצויין. הניינו ושפטותו
הרעיונית שיכנעו אותי למדי. אני בטוח
שגם ראשה-משלה ורוב חבריה-כנסת מסכי
מים לו. אבל איה הערבי שיהיה סוכן
לשתי מעוליה? אוה מנהיג מצרי, סורי או
ירדני שיסכים להסתכן בעשיית שלום עם
ישראל?
חיים אונגן, בת"ים
קול קורא במדבר... אם משר שמונה
שנים איש בישראל לא שם לב לעיון של
כיבוש השלום, און כל סיוכים שעכשיו
יקחו אותם הסינאים שלנו אל לבם.
מנחם סטלר, תל-אביב

"מה לעשות" — הצעת הקורא שמעון חרד